

Віксич Софія Дмитрівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук **Марков
Михайло Миколайович**

КОНФІСКАЦІЯ МАЙНА ЯК ВИД ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Сучасна Україна прагне набути статусу кандидата до вступу в Європейський Союз, що орієнтує її на нові принципи управління, а відповідно, й нові підходи до видів діяльності, функцій державних органів та їх структурної побудови. Тому натеper є актуальним дослідження у сфері кримінально-правового регулювання відносин у сфері фінансового контролю та моніторингу з метою протидії тінізації економіки в різних країнах світу, що дозволить створити оптимальну національну модель правового моніторингу в Україні з імплементацією міжнародної нормативно-правової бази з урахуванням національних інтересів і особливостей вітчизняного досвіду.

Тіньова економіка залишається однією з найсуттєвіших загроз для економічної безпеки держави, що загострює соціально-економічну кризу в Україні та негативно позначається на її міжнародному іміджі. Саме тому розроблення ефективних механізмів детінізації сфери господарювання та фінансів, розшуку й повернення до легального обігу незаконно виведених із нього активів, захист об'єктів права власності є пріоритетними напрямками реалізації державної політики в правоохоронній галузі.

Особливості вітчизняної тіньової економіки є наслідком становлення та розвитку її за радянських часів. За умов адміністративно-командної планової системи господарювання в колишньому СРСР тіньові відносини стали підґрунтям для організованої злочинності та корупції. Можна виокремити три основні форми взаємопроникнення криміналу й економіки: фіктивна економіка, підпільна економіка та «чорний ринок» товарів і послуг. Нині тіньова економіка, організована злочинність і корупція нерозривно пов'язані між собою, що, водночас, зумовлює взаємозалежність корупційних злочинів з отриманням значної матеріальної вигоди. Глобалізація фінансових систем, розвиток

міжнародних банківських мереж, електронних телекомунікаційних систем і мереж здійснення операцій з нерухомістю створили умови для використання фінансових інструментів з метою відмивання коштів, одержаних злочинним шляхом.

Система покарань за Кримінальним кодексом України містить групу майнових покарань, одним із яких є конфіскація майна. Метою даного дослідження є аналіз можливості протидіяти злочинності і, зокрема організованій, такого майнового покарання як конфіскація майна.

Конфіскація майна є одним із додаткових покарань (ст. 52 КК України), яке в ступінчатій шкалі суворості обмежень розміщене між виправними роботами (службовим обмеженням для військовослужбовців) і арештом (ст. 51 КК України). Змістом даного виду покарання є позбавлення права власності на частину майна, яке безоплатно вилучається у власність держави. Аналіз санкцій статей Особливої частини КК України показує, що цей вид покарання вказаний в 65-ти санкціях. В той же час власне конфіскація майна вказана лише в 35-ти санкціях, а в 34-х санкціях вказані різні види, так званої, спеціальної конфіскації (конфіскація знарядь і засобів вчинення злочину, предмету злочину, незаконно добутого тощо). Конфіскація майна встановлена лише за вчинення тяжких і особливо тяжких злочинів і може бути призначена лише у випадках, коли про це прямо вказано в санкціях статей Особливої частини КК України. Конфіскація майна, будучи додатковим покаранням, якісно доповнює каральний вплив основного покарання і її застосування сприятиме досягненню мети покарання – виправлення особи та недопущення вчинення злочинів в майбутньому.

Враховуючи вище сказане можна сказати, що застосування конфіскації майна за всі злочини, що скоюються організованими злочинними групами і злочинними організаціями, сприятиме протидії «тіньовій» економіці. Якщо особа не вчиняла насильницьких дій і відсутня потреба в її ізоляції (заходи безпеки), то це покарання доцільно застосовувати як основне майнове покарання, а не тільки в якості додаткового. Позбавляючи привабливості осіб, які вчиняють злочинну діяльність, цей вид покарання буде робити її економічно не вигідною і сприятиме виходу економіки з «тіні». Необхідно зауважити, що будь-яке покарання і, зокрема, конфіскація майна може ефективно виконувати свою функцію в системі протидії злочинності, але тільки при створенні сприятливих умов для цього.

Список використаних джерел

1. Яценко А.М. Штраф і конфіскації майна як покарання та заходи кримінально-правового характеру проти юридичних осіб // Держава і право. – 2016. – Вип. 12. – С. 123 – 126.

2. Закон України «Про запобігання корупції» URL:
<http://url.zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III.